

պէտք է որ բարձրագոյն դուռը 1841 թ. դաշնագրութեան վրայ կայնի, այսինքն իւր չեղարկութիւնը պահէ մինչեւ որ իւր յարգը և օգուտը պահպանելու համար այս չեղարկութենէն ելլալու չի հարկադրի նէ: Իսկ փառք Մատուցոյ հիմակ այսպէս վիճակի մը մէջ չէ, և տէրութեան մարդիկն ալ բոլոր ինքեքերնին և ժամանակին տէրութեան գործոց նորոգութեանը պարապելու ազատութիւն ունին, որով երկրին շնորհակալութեանը արժանի պիտի ըլլան:

— Հաբթուս վեհափառ Արքայն Ալեմասդին նորաշէն Բեօլը գնաց մէկ քանի օր իւր օգոստոսիաւ մօրը հետ ժամանակ անցունելու: Այս առիթով արժանապատիւ Թախսիմ պէյը պատիւ ունեցաւ վեհափառ Արքային արքայավայել հացկերոյթ մը ընելու. և վեհափառ արքայն, ի նշան շնորհակալութեան հաւատարմի և սիրելի պաշտօնեային բուր ընտանեացը և գործակալներուն ծանրագին ընծաներ տուաւ. նոյնպէս յարգի Սախայեան Սարտիքոս աղային անդամանդեայ տուփ մը շնորհ ըրաւ, որովհետեւ այս ալ երկար ժամանակէ ի վեր արժանապատիւ Թախսիմ պէյին գործակալներէն մէկն ըլլալով այս արքայական հացկերոյթի պատրաստութեանը բաւական աշխատանք կրեց:

— Չորեքշաբթի օրը արժանապատիւ Հէֆթեթ պէյը ծայրագոյն աստիճանի առաջին կարգի պատուոյ նշանը տուաւ:

— Հինգշաբթի օրը Բեօլի անուն արքունի շտաբէտը մեկեցաւ դէպ ի Վառնա Սթրապիայի ու Վալարիայի նորընտիր իշխանները հոս բերելու համար:

— Չորեքշաբթի օրը ինչպէս որ հրաւիրուած էին անցեալ շաբթուին, շատ վաճառականներ ու զանազան ազգէ երկկմարդ՝ կնիկմարդ մայրաքաղաքի ոստիկանարանը գացին և գողցուցած բաներնին հաստատելով առին ու շնորհակալ եղան յատկապէս վեհափառ Վեհմեծ փաշային որ իւր աշաւուրը կառավարութեամբ միշտ հասարակաց բաւարարութեամբ շարագործ մարդիկներուն ձեռքէն զերծելու ու պահպանելու ջանք ունի:

Պարսիկ վաճառականներէն Նասրուլլահ աղան այն գողընիքներուն մէջէն 90 կոր շալ գտաւ իւր ապրանքները ըլլալով, որուն արժէքն էր 60 հազար զուռուշ. նոյնպէս ալ ուրիշ վաճառականներ գողցուած բաներնուն շատերը այն տեղ գըտան:

— Հատ ժամանակէ ի վեր ոստիկանարանին բանտը կեցող գողերէն 12 հոգի Ռուսիոյ կողմը արքայութեան անցեալ շաբթի օր Նեմցէի շտաբէտով այն պայմանաւ որ կրկին մայրաքաղաքս դառնալու ըլլան նէ թին երթան ու մինչեւ ի մահ հոն մնան:

— Երեքշաբթի ալ Պէրութի շտաբէտով 10 գող ալ Աքեա պիտի արքայութիւն:

— Աստուծոյ հեծեալով զորաց գործակալներէն Սթեփան անուն մէկը մաճառներուն կողմը դառնալէն ետեւ՝ անոնց կողմէն իբրեւ պաշտօնեայ բարձրագոյն դասեր եկաւ, բայց բարձրագոյն դուռը անոր պաշտօնը չընդունեց և այս շաբթու հրաման ըրաւ որ մայրաքաղաքէս հեռանայ. ուստի հիմա միտքը Փարիզ երթալ է կըսեն:

— Պէրութէն կը գրեն որ, երկար ժամանակէ ի վեր լեռան բնակիչները ասանկ հանգիստ ու խաղաղ կեանք անցունցած չունենին. շնորհակալ եմք այն լեռներուն կառավարութիւնը ձեռքը առնող իշխանութեան նոր բարեկարգութիւններուն: Այն

կողմերը գտնուող զանազան գաղանաքայն ցեղերը միշտ իրարու հետ կը պատերազմէին, երբեմն ալ տէրութեան դէմ անգամ գլուխ կը վերցունէին, բայց առօրեան օրս ամէնը հնազանդ ըլլալով բոլոր Ասորեստան օսմանեան միւս գաւառներուն նըման իւր երկրին պահպանութեանը համար մարդ ալ կուտայ ու ծախքին համար հրաման եղած հարկն ալ սիրով կը վճարէ:

Իմին Էֆէնտին քանի որ Պէրութ եկեր է՝ անգաղար կ'աշխատի երկրին բարեկարգութեանը իւր նամք տանող խորհուրդը հաստատելու, որ քանի օր կայ որ հաստատուեցաւ և գործի ալ սկսեց: Այս խորհրդին անդամներուն ամէնն ալ ըստ ամենայնի ընտիր մարդիկ են:

Այսին Էֆէնտ անուն երեւելի մարդուն մէկին համար բնակիչը գանգաւ ըրին տեղւոյս իշխանութեանը որ, կաշառք ուտելով ասոր անոր գործին ձեռք կը դնէ արգարութեան դէմ: Երբոր այս յանցանքը այն մարդոյն վրայ քննութեամբ հաստատուեցաւ նէ՝ իսկոյն բանար գրուեցաւ և բարձրագոյն դասին ալ իմաց տրուեցաւ: Այս անաչառ դատաստանը մեծ ազդեցութիւն ըրաւ բոլոր բընակչոյ, որովհետեւ հասկըցան որ նոր բարեկարգութեան օրինոյցը առջեւը հարուստը ու աղքատը հաւասար է:

— Իսթանբուլ կը գրեն որ ռուսի նպատամարտոյց բանակին մէկ խումբը Քրոնսթատ մտեր է որ թիւ ռանսիլմանիայի մէկ աղատ քաղաքն է, 25,000 բընակիչ ունի և Վալարիայի հիւսիսային սահմանագլուխը կ'ընայ: Այս քաղաքին մէջ գտնուող մաճառները իսկոյն պարպեցին քաղաքը ու ինչու զէլ զորապետին օգնութեան գացին Օսուլա: Հէրմանշատ ալ ռուսները առեր են կ'ըսեն բայց այս լուրը սուտ ելաւ:

Հունիսի 18 ին իւլուս և իսկանդէ զօրապետները Օսուլայի առջեւ հասեր են և հոն սատիկ զարնուեր են մաճառներուն հետ մինչեւ ի լիկուն: Հետեւեալ օրը Քոնսթանտնուպոլիսէն զէլ զորապետին օգնութեան գալուստն պէս, ի իւր տեւ զօրապետը յարմար չէ տեսեր ալ իր հոն կեցաւ և իւր հրամանատարութեանը ներքեւ գըտնուող զօրովը դէպ ի կուբուլին ճամբայ ելեր է:

Հունգարիայի լուրերուն մէջ երեւելի լուր մը չի կայ: Թիւսձա գետին ետեւի հզօր բանակէն ալ մէն օր իրարու ետեւէ զօր կը խաւրուի Հունգարիայի գլխաւոր կետերը ամրացունելու համար թշնամիին դէմ: Նոյն 30,000 զօրը կուի զօրապետին խաւրուեցաւ, 40,000 Տեմպիսիին ութը թշնամիօգնակ խումբով և 20,000 ինքուզէլ ու Քոնսթանտնուպոլիսէն: Թիւ որ մաճառներուն այսչափ ատեն ռուսի և աւսթրիոյ անհուն ուժին դէմ քաջութեամբ դիմանալը չի տեսնայինք նէ չի պիտի հաւատարմեք զանազան օրագիրներուն այն արարքին թէ, մաճառները 600,000 պարսոստ զօրը ունին ասորուան օրս 400,000 ը կըթուած, մնացեալն ալ կըթուածան զբաղուած:

ԵՐԵՎԱՆԻ ԻՌԻՆԵՐ

ԳԱՂԱՂԱՆ: Թիւսպէտ նախընթաց թիւերնուս յաւելուածովը ծանուցինք ի հաւուր — Ռօլէնի եւ րեմենի Փարիզի մէջ ծագած խռովութիւնը, բայց ժամանակ չունենալուս համար անոր ընդարձակ պատմութիւնը այս թիւերնուս ձգեցինք: ի հաւուր — Ռօլէնի անձնական տկարութեանը

պատճառաւ խաղաղի, Գերմանիայի և Հունգարիայի գործերուն վրայով խօսուելը օր առօր մնալով էր: Բայ լատինացոց յունիսի 11 ին ի հաւուր — Ռօլէն, բերանը բանալուն պէս, օրէնսդրական ժողովին սա ըսաւ որ, հասարակապետութեան նախագահը և նախարարները Հռոմայու հասարակապետութեան դէմ թշնամութիւն բանեցունելու համար յանցաւոր են: Օտիլիոն Պառօ իսկոյն հարցուց անոր որ՝ որ դատաստանին առջեւը այս դատը տեսնալ կ'ուզէնէ, ինքը պատրաստ է պաշտպանելու թէ՛ նախագահը և թէ՛ նախարարները: ի հաւուր — Ռօլէն այս հարցմանը պատասխան, ըսաւ որ — հասարակապետութեան սահմանադրութիւնը գրգռած կը տեսնամ, ուստի ես և իմիններս պարտաւոր ենք եթէ հասարակապետութիւնը և եթէ անոր սահմանադրութիւնը պաշտպանելու՝ բանիւ, գրով և պէտք ըլլայ նէ զէնքով ալ:

Պառօ զօրապետը այս խօսքերուն դէմ բողբ ըրաւ, ետեւէն Սէկուս Կիլիսիոս դարձաւ ըսաւ որ — ճակատին արեան բիծ ունեցողները այն մարդիկն են որ հոս կուգան ժողովուրդը ներքին և արտաքին պատերազմի գրգռելու: Այս խօսքին ժողովականք ծափ զարկին: Յետոյ առաջարկեց որ օրուան գործերնուն նային որով կ'արդարաւ ցունենէ կառավարութիւնը և խաղաղ խաւրած զօրքերնուն վրայ սէր մը կը ցուցունեն: Եւ այն օրուան գործը 361 քուէով 203 քուէի դէմ ընդունուեցաւ:

Հունիսի 12 ի ժողովին հասարակաց գործոց պաշտօնեայ Պ. Կարոս խնդրեց որ հասարակապետութեան նախագահին և նախարարներուն դէմ եղած ամբաստանութիւնը անմիջապէս խորհրդարաններուն յանձնուի և անոր վրայով ինչ որ խորհին նէ նոյն օրուան ժողովին տան:

Կարոսի ժողովը երկու ժամու չափ հանգիստ ընելէն ետեւ կրկին գործի ձեռք զարկաւ: Այն միջոցին ընկերական երեսփոխաններէն մէկը որ ինչու ի ըսու կը կոչուի, սկսեց աղաղակել թէ՛ կառավարութեան գործածը բռնապետութիւն է:

Այն վայրկեանին Պ. Տառիւ ելաւ գիր մը կարդաց որով աղգային ժողովին հաստատած մասնաւոր քննիչ ատենը կ'իմացունէ ժողովին որ, ի հաւուր — Ռօլէնի ըրած ամբաստանութիւնը անստանալի է իրեն: Ժողովը 8 քուէի դէմ 377 քուէով այն ամբաստանութիւնը գլխովին ջրեց:

Երբոր ամբաստանութեան առաջարկութիւնը կը քննուէր աղգային ժողովին մասնաւոր խորհրդականներուն մէջ, Պ. Ինչան գերագոյն խորհրդի նախագահին հարցուց թէ — Թիւ որ Վաղդիայի զօրքը Հռոմ մտնար նէ, նախարարները պիտի ձգէին որ հռոմայեցիք ինչ կառավարութիւն կ'ուզեն նէ այն կառավարութիւնը հաստատէին: Այս, պատասխանեց Օտիլիոն Պառօ, — հռոմայեցի ժողովուրդը ինչ որ կ'ուզէ նէ այն կրնայ ընել, իրեն ներքին է: Այն ժամանակը ուրիշ անգամ մըն ալ ելաւ ըսաւ որ — ուրեմն ինչու Հռոմի վրայ յարձակում ընել տուիք: Օտիլիոն Պառօ ըսաւ — աւսթրիացիներուն թող չի տալու համար որ Հռոմ մտնան: Սխալմա ըլլալու համար, սա խորհրդին ալ պէտք է ընել, ըսաւ նոյն անգամը, թէ — Ասթրիայի դէմ պատերազմ ընել կ'ուզէ մի Վաղդիան: Այս խնդիրը դիւրին է լուծել թէ որ աւսթրիական ու անկեղծութեամբ վրան խորհուրդը ըլլայ նէ: Պ. Ռօլէն ըսաւ որ այս խնդիրը թող վաղուան աղգային ժողովին մնայ, որովհետեւ վա-

նութեան որկրամոլութեան և ուրիշ ասոնց նման բարոյական պատճառները որոնց հառուցած վնասներուն վրայ խօսող միշտ պակաս չըլլալուն՝ ես հոս զանց կ'ընեմ:

Ե. Վերապէս բնակութեանց խրատութիւն (սրբալը) միասակար կերպ կուրները յարմար ու լաւ հագուստներուն պակասութիւնը՝ մարմնաւոր անմաքրութիւնը՝ տուններուն ու փողոցներուն խոնավութիւնը և այլն. մէյմէկ անյադ ու անխնայ մանգողներ են մարդուս կեանքը չի հասած հընձելու:

Սեռերներուն թիւը շատցնող պատճառները ասանկ հասկընալէն ետեւ, մարդասիրութիւնը՝ մէնէ կը պահանջէ որ ամէն մարդ իր ձեռքին եկածին չափ (մանաւանդ կառավարութիւնները որ անհատ մարդոցմէ աւելի կարող են) այն միասակար պատճառներուն չար ազդեցութիւնները խափանելու կամ գոնէ մեղմելու նայի: Իսկ որովհետեւ աներկբայեք կեր-

պով մը հիմակու անտեսականները ալ զէլ հաստատեցին որ մէկ կողմէն մարդիկ հետզհետէ յանգալիս բաղմանալու վրայ են ու միւս կողմէն ալ կերպ կուրը հետզհետէ կը պակսի, ուստի մենք ալ կամ պէտք է որ մարդկանց շատնալուն չի ցանկանք կամ հետզհետէ կերպ կերակուրնուս չափը քիչ ցունենք: Եւ որովհետեւ կերպ կերակուրնուս չափը քիչ ցունենք անհրաժեշտ է, ուստի կը պարտաւորինք որ խոհանարութեան թելադրած ամէն ընդգուշութիւնները ընելով՝ մարդկանց չափը միշտ կերակրող չափին համեմատ ընենք՝ կամ որ նոյնն է սնունդնիս օր օրի առատ ընելու աշխատինք: Ով որ գետնի մը վրայ խորձ մը ցորեն եւել կը բուսցընէ՝ գիրք մը չիկողէն ուեղի մեծ ծառայութիւն մը ըրած կ'ըլլայ մարդկային աղբին: Պէտքստեմնի այս խօսքերը ոչ միայն ուղղի տնտեսութեան բոլորովին հաւանաւ ալ և իմ ամէն ատենի կարծիքս կը հաստատէ եթէ անոյի փորով

չաղութիւնէն ետեւ, հաճեցան որ իրենցմէ որչափ խիստ բաներ պահանջեն բոլորն ալ հնազանդին, միայն թէ իրենցմէ նախատալիք բան մը չի պահանջէ: Ասանկ ալ բարեկամը թէ որ ծառայութիւն մը ընելու առիթ մը ունենայ, թէ և բաղմանալի, դեմք ու վտանգաւոր բան մըն ալ ըլլայ՝ կատարելու յօժարութեամբ յանձն կ'առնէ, պատճառանքներ մէջ բերելով չի փախտիր. բայց երբոր իրմէ ամօթալի բան մը պահանջեն, թողուլ կը խնդրէ: Հողքորթը ասոր ներհաւ կը կ'ընէ: Հողքներու ու վտանգաւոր բան մը ըլլայ նէ փախտիլ կը նայի. բայց թէ որ իրմէ ցած, վատ ու ամօթալի բան մը պահանջեն մէկէն ի մէկ յանձն կ'առնէ: Որչափ դժգոհութեան ըլլայ իրմէ պահանջէ, կ'ուզեն նէ ողբի տակ ալ առ, բան մը չիկող որ իրեն խստութիւն կամ անարդարութիւններնայ:

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԻՌԻՆԵՐԻ ԿԱՆՈՒՍԱՐՔԵԱՅ

Ի ակեղեմնացիք Մտիպատրասէն

զը գլխաւորապէս պիտի խօսուի ռուսին աւարտի
այլոց օգնութիւն տալուն վրայ : Կախաբա՛հ Օ-
տիլոն Պառօն այս փորձի վէճը լըմընցուց ըսելով
որ՝ ինքն ալ այս բանին հաճութիւն ունի :

13 ի յողովքին ազգային ժողովին վճռովը Փա-
րիզ պաշարուեցաւ . և որովհետեւ յեղափոխութե-
նշարժներ ուրիշ տեղեր ալ կար, անոր համար բոլոր
կասկածելի՝ գաւառներուն մայրաքաղաքներն ալ
պաշարուելու համար վճիռ ըրաւ :

Երբոր ազգային ժողովը իշխանութիւն տուաւ
կառավարութեանը որ 1 էտուիւ — Ռօլենը և անոր
հետ հինգ ազգային երեսփոխան ալ դատաստանի
կանչէ, ինքն ալ վերստին հաստատուեցաւ՝ որովհե-
տեւ 1 էտուիւ — Ռօլենի ժողովուրդը լըծուելը կը
խնդրէր ազազակով :

Երբ օրը Հանկուսիէ զօրապետը հետեւեալ
ընդհանուր պատուէրը հրատարակեց :

Փարիզ 13 յունիս 1849 .

« Եւս սուտու ժամը 11 ին նախարարաց խոր
հրդարանին տնօրինելովը հասարակապետութեան
նախագահը Սէն գաւառի ազգային պահապան զօ-
րաց ընդհանուր հրամանատարութիւնը ինծի յանձ-
նեց :

« Եւս նոր իշխանութեամբս իմ և ձեր մէջ
հաստատուած առնչականութիւնը նոր բան չէ .
արդէն առիթներ ունեցեր եմք կողմնակի ցուցու-
նելու իրարու վրայ ունեցած վստահութիւններ-
նիս :

« Եւս օրէն կէս ժամ անդին իմացայ որ մարդ-
կային ընկերութեան աւերակը տեսնալու փափաք
ունեցող թշուառականները Հաթթօ տ' Օնն առջե-
ւը հաւաքուելու են և անկէ մեկնելով դէպ ի Պու-
լուփառ տուած կ'երթան և միտքերնին Հանդ Լիւ-
զէն և օրէնադրական ժողովին քովերը հասնելէ՝ իս-
կայն չորս գունդ հետեւեալ և ութը գունդ ալ ձի-
աւոր զօրք առնի գլուխ և ժամէ մը Ռէ-պլ Բէ-
մորդային բերանը հասայ որ՝ ըսել է դէմս սպասման-
ներուն մէկ կողմն է . և ասոնց կէսը արդէն Սա-
տրէնի ճամբան բռներ էր և միւս կէսն ալ Պու-
լուփառ հասեր էր Ռէ-պլ Բէմի ետեւի կողմը :
Ստիկանութեան չորս պաշտօնեայ զօրքով ինձմէ
առաջ երթալով Պուլուփառ ին առջեւ ձախ կողմը
բռնեցին :

« Եւս առաջին յարձակմանը սպասմանքները մէկ
երկու ատրճանակ պարպելէն ետեւ ցրուեցան և
մարդ ալ մեզմէ չի վերաւորուեցաւ :

« Եւս կողմս առած զօրքիս առջեւը երեք պատ-
նէշ ելաւ մէկը Բաֆէ Բէ Բաֆէ կոչուած արձանոցին
առջեւը և անոր բարձրութեանը չափ, միւսն ալ
Բաֆէի ճամբուն վրայ և երրորդն ալ ձիւնալճառ-
ներու արտարձանին բերանը ուրիշ քանի մը հրա-
ցան պարպելին մեզի դէմ :

« Եւս տկար պատնէշները չի կրցան բնաւ արգի-
լել մեր ընթացքը, զօրացս կէսը միայն մէկ կողմէն
Սէն Տէնիլի դռան առջեւը կայեցաւ ուրիշ ա-
պրտամբներուն խումբը բոլորովին ցրուելու էր :

« Եւս կառավարութեան և եթէ ազգային զօ-
րաց եւանդը չեմ կրնար պատմել . ասոնք ճամբա-
նուն վրայ իրարու հետ միացան ու իբրեւ եղբայր
հայրենեաց թշնամին կործանելու կը փութային :
Եւս փութեմով ալ տեսնալով անոնց այս եւանդը՝ սէր
կը ցուցունէին անոնց, ձեզի ալ պիտի ցուցունէին
այն սէրը, ով ազգային պահապան զօրք և զինուոր-
ներ, թէ որ դուք ալ՝ անոնց բաղձանապը համե-
մատ մարդկային ընկերութեան կենացը պատուեյն՝
և անոր արգար օրինացը պաշտպան կենաք :

« Զեմ գիտեմ թէ անիշխանական տակաւին
իրենց այս գազանական դիտարկութենէն ետ չի
պիտի մի կենան : Բայց կենան՝ չի կենան, հոգ չէ .
ես միամիտ եմ որ բարեկարգութիւնը պաշտպա-
նելու համար դուք միշտ աներկիւղ արտիւ և ան-
պարտելի քաջութեամբ արտարաստ կեցած էք » :

« Թիւլլուի բանակետէն գրուած իրիկուան
ժամը երեք ու կէսին :

« Բնդհանուր հրամանաբար Հանկուսիէ :

— Սենիէթօ օրագիրը 15 ին նախարարաց ատենին
հետեւեալ յորդորական գիրը հրատարակեց :

« Փարիզի քաղաքացիներ :

« Փարիզի մաս մը ապստամբներու ընդհանուր
քուէարկութեան մեծագոյն մասը ոչնչացուեց
կուգէ :

« Սահմանադրութեան անունովը որ կ'ըսեն թէ
ոտքի տակ առնուել է, իրենք բոլոր օրէնքները և
սահմանադրութիւնը անգամ խաղալք ըրեր են :

« Հասարակապետութիւնը անիշխանութեան
մէջ պիտի կորսուի, ազգային ժողովը և կառավա-
րութիւնը այս բանը չուղեց :

« Փարիզ պաշարման մէջ է :

« Օրէնքին համեմատ մենք աս պաշարումը
խնդրեցինք և այս բանը հասարակապետութիւնը
պաշտպանելու համար է » :

« Փարիզ 13 յունիս 1849

Լըրարոն-Լիան պաշտօնեայ, խորհրդոյ նա-
խագահ Օտիլոն Պառօն :
Թ . Լապլաս, Ժ . Տիֆօր, Լէ-Կա-
պլ Թօմպլէ, Վ . Լանթիէ, Բապտի-
ստ, Կ . Կլոտիէ, Ռի-Լէ-Կա, Կլո-
տիէ :

Հատ մարդիկ բռնեց կառավարութիւնը ու
բանալը դրաւ, և շատ ընկերական օրագիրներ ալ
խափանեց որոնք այս կարծիքով ազգային երեսփո-
խաններու ստորագրութեամբ ժողովուրդը ոտք
հանելու յորդորական գիրքը կը հրատարակէին այս
օրերս :

— Սենիէթօ նախագահին մէկ վճիռը կը հրատա-
րակէ որով Փարիզի ազգային պահապան զօրաց
թնդանօգաձիգ լէգէօնը կը լըծէ :

— 15 ին Փարիզ հանդարտ է եղեր, բայց կը
վախցուի որ 1 իօնէն բան մը կ'ելայ : Երբքին պաշ-
տօնեան օրէնադրական ժողովքին իմացուց որ՝ կա-
ռավարութիւնը կը պարտաւորի Լըբեանց բանա-
կէն քանի մը գունդ զօրք խաւարէ 1 իօն այն տեղի
պահպանութեանը համար :

Բանի որ Վաղդիայի մէջ երեք գլխաւոր կողմ-
նակցութիւն կայ և երեքն ալ գրեթէ համադր, այս
երկրին խաղաղութեան երես տեսնալը խիստ դժ-
ուար է : Բայց դժբաղդութեամբ մնասը ուրիշ
դրացի ազգաց ալ պիտի դալի, որովհետեւ իբրեւ
քանիւր կողմնակցութիւն մանաւանդ թաղաւո-
րականները ու լեռնախորձեանները անոնց մէջ ի-
րենց կողմնակցներ ունին որ օր աւուր իրենց շն-
չով անոնք ալ կը կենդանան, և քաղքը արդէն
զանոնք ալ պատելով կը ցանկան մէկը մէկ ճամբով,
միւսը ուրիշ ճամբով մը այլը քրտնքրտն փորելնին
կշտացուեցէ :

Սեր Օսմանեան տերութեւր շնորհակալ եմք, որ
այս կերպ կողմնակցութիւններէ ազատ է, հոս օր
աւուր աղատութիւնը, հաւասարութիւնը, եղ-
բայրութիւնը ծաւալելով միապետութեան մէջ
գրեթէ կատարեալ հասարակապետութիւն մը կը
վայելէր, երբոր ուրիշները հասարակապետութե-
մէջ հաղար բռնաւորներուն ներքեւ կ'ողբան ու կը
մոնջեն :

Բաղձնեալ զօրապետը յատուկ յայտարարա-
կան գրով մը հասարակութեան ծանուց որ, թէ
պէտ ինքը հիմնական նախարարներուն կարծեացը
բնաւ չի հաւնիր, բայց Վաղդիայի կարգը կանոնը
տեղը պահելու համար մեռնելու պատրաստ է :

Լըբեային ժողովին մէջ սէ միայն խռովութեան
օրերը կառավարութեան բռնած ճամբուն իւր հա-
ճութեան քուէն տուաւ, այլ իւր սուրը անգամ ա-
նոնց կամացը յանձնեց :

— Իսկ մը ազատական օրագիրները որոնցմէ գը-
լաւորներն են, Կիլի, Բաֆէ, Կաֆօնալ շատ գան-
գատներ կ'ընեն Փարիզ պաշարման վիճակի մէջ
մոնալուն :

— Յիւրաքանչեւ Սարէճիստ Պիւլժոն մեռել է յու-
նիս 10 ին Խօլե-հիւանդութենէն, և հետեւ-
եալ օրը՝ փառաւոր հանգիստ Լիկեւանցի եկեղե-
ցին թաղեր են :

— Հասարակաց կրթութեան պաշտօնեայ Պ .
Պալլուքս յունիսի 6 ին Փարիզի բոլոր դպրոցներուն
այցելութեան գնաց ասորհով ըլլալու համար թէ,
Խօլե-հիւանդութենէն դէմ ամէն պէտք եղած դեղ-
ութիւնները կ'ընէ՝ մի տնօրէնները : Եւ իւր հետի
բժիշկներուն պատուէրներուն համեմատ աշակեր-
տաց ուսուցիչներուն տեսակները և չափը որոշուե-
ցաւ, նստել ասիկ ետեւ դուրս ելլելու հրաման
ալ չի պիտի տրուի անոնց մինչեւ որ Խօլե-հիւան
ընէ :

ԱՆԳԱՆԻԱ : Բայ լատինացեաց յունիսի 12 ի
լուտերուն խորհրդարանը եղած ժողովքին մէջ
1 օւտ Պոմօն կառավարութեանը հարցուց թէ,
Բնչ կը խորհի գաղղիացեաց Հռոմ զօրք խաւարելուն
համար, ինչպէս որ առջի իրիկունն ալ այս հար-
ցումը Պ . Հիւմ ըրաւ հասարակաց խորհրդարա-
նին մէջ : Լանտով Սեպուհը 1 օւտ Բալմերիթօ-
նին տուած պատասխանը տուաւ ըսելով որ՝ Լնդ-
զիան այդ բանին վրայով Վաղդիայ կառավարու-
թեանը հետ խօսիլ սկսեց :

ԳԵՐՄԱՆԻԱ : Պատենի խռովութիւնը տա-
կաւին չէ հանդարտած կ'ըսեն օրագիրները ու սահ-
մանադիր ժողովը հաստատուել են բնակիչք, այն
սահմանադիր ժողովքն ալ եւապետութիւն մը կար-
գեր է որուն անդամներն են Պալէմանօ, Վէ-
նէր, և Կլոյ :

— Բրուսիայի գունդերը Բալմիսիստ մոներ
են և Բեսէր Սիլվիոնի տիրեր են : Լուսամանա-
կեայ կառավարութիւնը Եթովպիոս փոխարքուն
է իւր զօրքով :

— Սթուիկաւոտ քաղաքի բնակիչները միացեր
ու խնդրեր են որ կեդրոնական կարողութիւնը ուղ-
ղակի իրենց վրայ իշխէ, զանի ճանչնան իրենց վրայ
տիրող օրինաւոր իշխանութիւնը : Լըբեային ժողովը
միշտ Վէրդեմպուրկ կը հաւաքուի : Յօհաննէս
արքիդուքսը միշտ ազգային ժողովին դէմ բողբ-
ներ կ'ընէ : Եւ Բէքնէս զօրապետին գրեց որ Պա-
տենի ապստամբութիւնը զսպելու համար գերմա-
նական կայսերութեան զօրքն որչափ մարդ պէտք
է նէ առնէ ու դէպ ի Պատեն երթայ, բայց զօրա-
պետը տակաւին այս հրամանը կատարած չէ կ'ըսէ
Պառնէֆօրի օրագիրը :

— Պառնէֆօրի խորհրդարանը հետեւեալ շըր-
ջաբերականը կը ցրուէ :

« Բրուսիայի, Սաքսոնիայի և Հանովրի շննած
սահմանադրութեան դիտաւորութիւնը տեսնալով
հոս ստորագրուողները կը ցանկան որ այն մարդիկը
որ ազգային ժողովին մէջ ջանացին խաղաղական և օ-
րինական ճամբով մարտի 28 ի սահմանադրութիւ-
նը գործի դնել, և ուղեցին ճանչնալ ամէն գերմա-
նական երկրին մէջ հասարակական մեծութիւնը,
չուտով միանան մէկ մէկու միտք հասկնալու ու
միաբանելու : Եւս մարդիկը ժողովուրդը ըլլան նէ,
գլխաւորապէս պիտի խօսուի հիմնական Գերմա-
նիայի վիճակին յարմար քաղաքականութեան մը վը-
րայ . և մասնաւորապէս ալ երկրին գլխաւորներուն
ժողովին ընտրութիւններուն վրայ, որպէս զի որչի-
թէ մարտի 28 ի սահմանադրութիւնը ընդունող
տէրութիւններուն համար ինչ կերպ, և վերջիշեալ
տէրութեանց սահմանադրութեան մէջ մոնալիք
կամ ելլալք բաներ կայ ըսող տէրութեանց հա-
մար ինչ կերպ ճամբայ բռնելու է :

« Յունիսի 26 ին հոս ստորագրուողները լիթա-
պիտի գտնուին, ուստի կ'աղաչեն որ խնդրած մար-
դիկնին ալ լիթա գտնուին նոյն օրը »

« Պառնէֆօր 3 յունիս 1849

Տակման, Պառնէ, Զ . Կլապիտ, Զ .
Կլապիտ, Լը-Բօնի Կիլի,
Սարի, Ռիւսիլի, Կլո-Սառօն,
Վ . Կլապիտ :

ԱՒՍԴԻԱ : Վէնայի կողմէն Սահաւիստանի
պատերազմին վրայով աւարտեցաւ համար շատ
աղէկ լուրեր կայ : Բայց Պէլլըրատի կողմէն ալ ե-
կած լուրերը գլխովին միւս լուրերուն հակառակ
են : Եւ առաւել Պէլլըրատէն եկած լուրերուն
կը հաւատամ, որովհետեւ թէ որ մինչեւ հիմա
Վէնայէն եկած յաղթութեան լուրերուն հաւա-
տայինքն շատոնց մաճառները պիտի յաղթուէին,
մանաւանդ որ ամէն կողմէն Լապրիայի և Ռուսի
ահեղ զօրութիւնը զանոնք շրջապատեր է : Եւսու
ամենայնիւ չեմք կրնար յանդգնիլ ըսելու որ մա-
ճառները բնաւ չի պիտի յաղթուին :

— Վարսովիայի Վարէճիստ իշխանին Լապրայի
կայսրը հետեւեալ գիրը կը գրէ :

« Հատ ուրախ եմ որ առիթ ունեցայ ձեր յար-
գութեանը հետ տեսութիւն ընելու այն քաղաքին
մէջ որուն կառավարութիւնը ձեր օգնութեամբ
տէրը ձեզի յանձնէր է հաւատարմութիւններնիդ
քանիցս անգամ փորձելով և հայրենիքներնիդ հա-
մար ըրած զանազան ծառայութիւններնիդ ալ բա-
նիցս անգամ տեսնալով : Եւսու քաղաքնիդ բոլոր
Լապրայի քաղաքականութեանը մէկ գլխաւոր կէ-
տն է այսօր, ուստի այդ տեղին պահպանութիւնը
ձեզմէ ի գտտ մէկին հաւատալը դժուար է :

« Եւս ձեզ անանկ բռներ եմ որ հրամանատարու-
թեանդ յանձնուած զօրքովք անտարակոյս իմ թը-
նամիս պիտի յաղթես ու իմին արգար իրաւունքս
սիրովք օգնութեամբ կրկին պիտի ստանամ :

« Թիւպէտ քիչ կեցայ Վարսովի, բայց բաւական
ճանչցայ որ ձեր յարգութեան գործած գործերը
ժամանակիս պատմութեանը մէջ յիշատակաց ար-
ժանի գործքեր են :

« Սիրոյս նշան և յիշատակ ըլլալու համար իմ
պատերազմի օգնական Պ . Տը Լանթիէին հետ
ձեզի սուրբ Ստեփաննոսի անդամանդեայ իմ կը-
դիս նշանը կը խաւրեմ : Եւսուսամ որ իմ յարգու-
թեանդ վրայ ունեցած սէրս և համակրութիւնս
յիշելու համար սիրով կ'ընդունիք, որով կը մը-
նամ » :

« Ձեր յարգութեանը ևայլն :

« Սքոպուռն 28 մայիս 1747 :

« Պառնէֆօր Յօլեի :

ԻՏԱԼԻԱ : Յունիսի 21 գաղղիացիք յաջողե-
ր են Հռոմայու Բանդաձիո կոչուած դռանը վրայ
յարձակիլ ու առնել : Բայց չեն կրցեր համարձա-
կիլ դէպ ի քաղաքը քալել, որովհետեւ փողոցնե-
րուն վրայ կանգնած պատնէշներուն մէջ շատ մեծ
պատարաստութիւն կար թշնամին դէմ կենալու :
« Յունիսի 12 ին Ուտինս զօրապետը հետեւեալ

